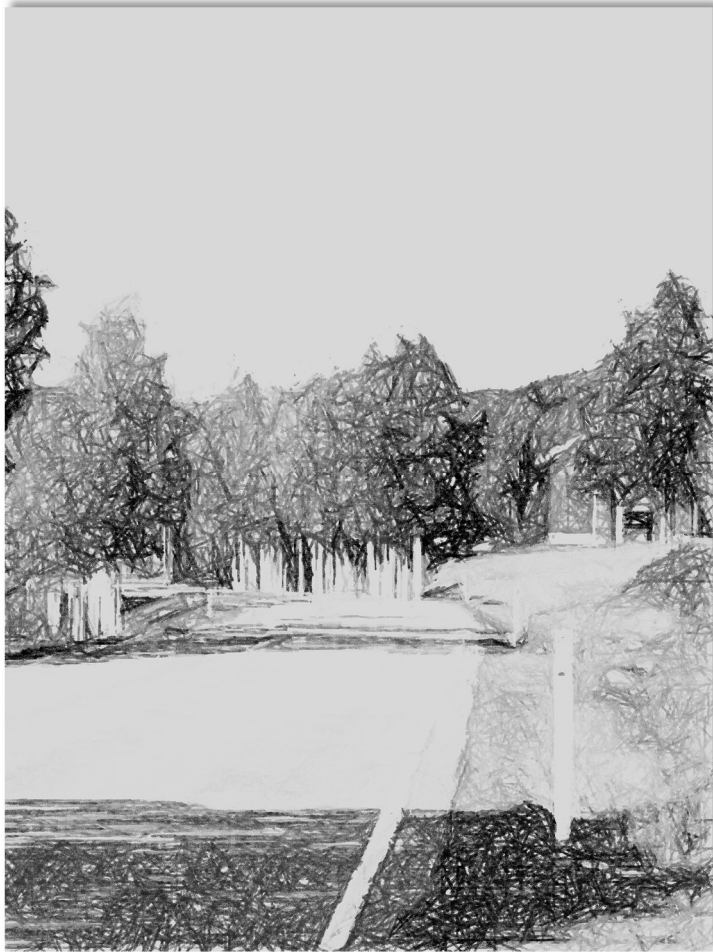

Sigdal kommune

PLANSTRATEGI

Sigdal kommune 2021 - 2024

Innhold

1. Kommunal planstrategi og kommunalt plansystem	2
1.2 Kommunal planstrategi	2
1.3 Kommunens plansystem	3
2. Føringer som har betydning for kommunal planlegging	4
2.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	4
2.2 Regionale føringer og forventninger	6
2.3 Interkommunalt samarbeid.....	7
2.4 Lokale føringer.....	8
3. Utviklingstrekk og sentrale utfordringer	9
3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning	9
3.2 Næringsutvikling og verdiskaping	10
3.3 Tettstedsutvikling, bosetting og arealbruk.....	12
3.4 Infrastruktur – Samferdsel og veinett	15
3.5 Folkehelse.....	16
3.6 Helse og omsorg	17
3.7 Oppvekst.....	19
3.8 Kultur	21
3.9 Landbruk.....	22
3.10 Tekniske tjenester og infrastruktur	23
3.11 Samfunnsikkerhet og beredskap	24
3.12 Kommuneorganisasjonen.....	25
4. Vurdering av planbehovet i valgperioden	0

1. Kommunal planstrategi og kommunalt plansystem

1.2 Kommunal planstrategi

Planstrategi er et planleggingsverktøy som ble innført med den nye plan- og bygningsloven i 2009. I lovens § 10-1 står det at kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å drøfte utviklingstrekk og utfordringer i kommunen. Kommunestyret skal i tillegg avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål med planstrategien er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Kommunestyret skal ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye planer i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en bedre og mer systematisk vurdering av kommunens planbehov slik at kommunen bedre kan møte de aktuelle utfordringene. Alle kommunale planer skal sees i sammenheng, både med hverandre og med de utfordringer kommunen som samfunn og som organisasjon står ovenfor. Planleggingen skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Det er viktig å fremheve at nye mål og strategier vedtas i økonomiplan, temaplaner og handlingsplaner osv. og ikke i planstrategien.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Det stilles krav til at forslag til vedtak av planstrategi skal gjøres offentlig kjent minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Planstrategien er retningsgivende for kommunes planlegging og har ingen direkte rettsvirkning for kommunes innbyggere. Det kan ikke fremmes innsigelse mot kommunal planstrategi. Gjeldende planstrategi er for perioden 2021-2024.

1.3 Kommunens plansystem

Figuren under viser en skjematisk oversikt over kommunens plansystem.

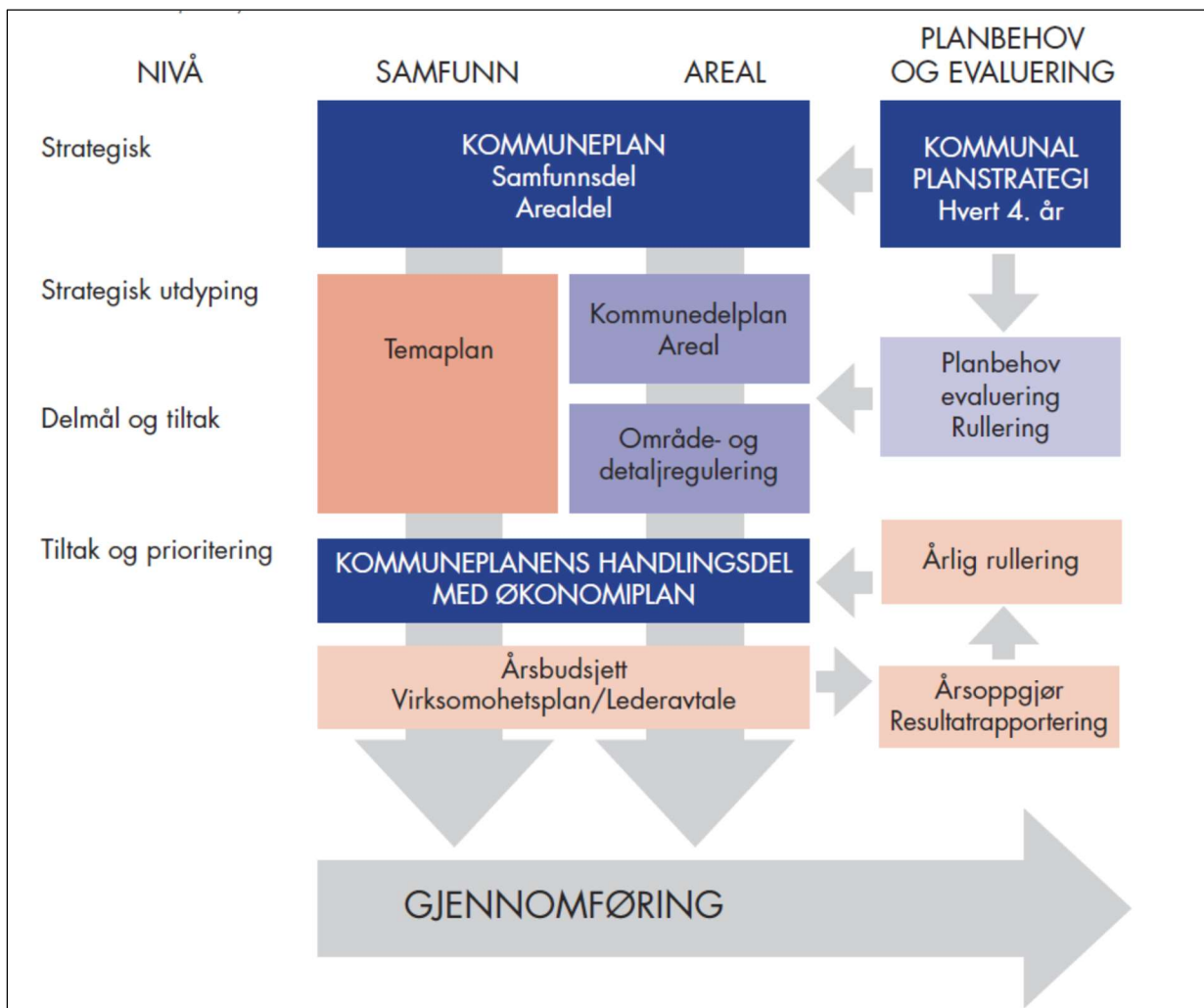

Fig. 1. Kommunalt plansystemet

Kommuneplan

Kommuneplanen er kommunens overordnede politiske styringsdokument. Det skal gi langsiktige rammer for utvikling av kommunesamfunnet som helhet og forvaltningen av arealressursene i et 10-20 års perspektiv. Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter *samfunnsdel*, *arealdel* og en *handlingsdel*. Et viktig prinsipp i plan- og bygningsloven er at det skal være sterke koblinger mellom samfunnsdel og arealdel. Kommuneplanen er førende for mer detaljerte planer samt årlig handlingsprogram med årsbudsjett og økonomiplan for de neste fire årene.

Kommuneplanens samfunnsdel viser kommunens langsiktige mål og strategier, hvilke utfordringer og muligheter man står overfor og ønsket utvikling i kommunen. Samfunnsdelen er grunnlaget for sektorenes planer og virksomhet i kommunen.

Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen. Den er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutnyttelse. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å bygge opp under mål og strategier i samfunnsdelen. Arealdelen består av plankart, planbeskrivelse og bestemmelser. Kommuneplanens arealdel (og arealdelplaner) er styrende for mer detaljerte reguleringsplaner og utbyggingstiltak.

Kommuneplanens handlingsdel (handlingsprogram) er en plan for gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplaner, sektorplaner og eventuelt andre planer, jfr. Plan- og bygningslovens § 11-1. Handlingsdelen skal vise hva kommunen vil prioritere de fire neste budsjettårene for å nå kommuneplanens mål. Handlingsdelen revideres årlig. I Sigdal inngår økonomiplan og årsbudsjett i kommuneplanens handlingsdel.

Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver, jfr. Kommune-loven kap. 14. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel. Økonomiplanen utarbeides for fire år og revideres årlig.

Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnede organer, jfr. Kommune-loven § 14-5. Årsbudsjettet skal konkretisere økonomiplanen og gjelder for hele kommunens virksomhet. Budsjettet er inndelt i en driftsdel og en investeringsdel, og revideres årlig.

Kommunedelplan

En kommunedelplan kan utarbeides for et geografisk område, et tema eller for et virksomhetsområde. Kommunedelplaner har ingen særskilt status eller forrang framfor andre temaplaner, men krever at planarbeidet følger planlovens krav til prosess med utarbeidelse av planprogram og eksterne høringer med minimumstidsfrister.

Sektorplan (temaplan)

En sektorplan er definert som en plan for et bestemt område, tema eller sektor, og er en utdyping av kommuneplanen. Planen skal beskrive utfordringene på det aktuelle feltet, angi mål og definere strategier for å nå målene. Sektorplan utarbeides ikke etter plan- og bygningslovens prosesskrav for behandling, noe som åpner for en forenklet planprosess. Sektorplan har et mellomlangt tidsperspektiv på 4 år.

Handlingsplan

Handlingsplaner konkretiserer hvordan en overordnet plan skal følges opp med tiltak, ansvar og tidsfrister. En handlingsplan kan enten inngå som del av en kommunedel-/sektorplan eller fremmes som egen oppfølgende plan hjemlet i overordnet kommunedel-/sektorplan. Handlingsplaner som følger kommunedelplaner må rulleres årlig.

2. Føringer som har betydning for kommunal planlegging

2.1 Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging

Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 hovedmål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Regjeringen har bestemt at disse bærekraftsmålene, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer på. FNs bærekraftsmål vil derfor gjenspeiles i samfunnsplanleggingen på alle nivåer.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Fig. 2. FNs bærekraftsmål

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*, jf. plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for fylkestingenes og kommunestyrenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer.

De nasjonale forventningene ble vedtatt av regjeringen 14. mai 2019 og samler mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger særlig vekt på i samfunnsplanleggingen. Det pekes på følgende [fire utfordringer](#) som samfunnet står overfor:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Staten utarbeider [statlige planretningslinjer](#) for å konkretisere de nasjonale forventningene. Disse skal også danne grunnlag for regional og kommunal planlegging.

Kvalitetsreformen «Leve hele livet» skal legges til grunn i all kommunal planlegging. Meldingens hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig Norge. For å møte utfordringene og mulighetene som ligger i en befolkning som stadig blir eldre må vi tenke nytt. Aldersvennlige lokalsamfunn handler om å gjøre samfunnet i stand til å møte utfordringene og mulighetene knyttet til en aldrende befolkning.

2.2 Regionale føringer og forventninger

Buskerud fylkeskommune ble en del av Viken fylkeskommune fra 01.01.2020. [Regional planstrategi for Viken fylkeskommune for 2020-2024 «Veien til et bærekraftig Viken»](#), ble vedtatt 18.12.20.

Høringsutkastet til regional planstrategi beskriver fem langsiktige utviklingsmål, som beskriver et fremtidsbilde av hvordan man ønsker at Viken skal se ut i 2030:

- Natur, klima og planetens tålegrense
  - I 2030 er hensynet til naturen og planetens tålegrense grunnleggende for all samfunnsutvikling i Viken.
- God livskvalitet og like muligheter
  - I 2030 lever alle mennesker i Viken verdige og meningsfulle liv.
- Grønn og rettferdig verdiskaping
  - I 2030 er Viken en nyskapende, internasjonalt konkurransedyktig og mangfoldig næringsregion som leder an i det grønne skiftet.
- Omstilling og tillit
  - I 2030 er Viken et sterkt og trygt samfunn, som kan møte både kjente og uforutsette utfordringer og endringer
- Sammen skaper vi Viken
  - I 2030 har vi sterk kultur for samarbeid og kunnskapsdeling i Viken.

På nivået under utviklingsmålene beskrives seks innsatsområder for en bærekraftig utvikling:

1. Livskvalitet, velferd og like muligheter
2. Bærekraftig og rettferdig økonomisk system
3. Bærekraftig arealbruk, matproduksjon og ernæring
4. Redusert klimagassutslipp og energiomlegging
5. Helhetlig by- og stedsutvikling
6. Miljø, økosystem og biologisk mangfold

Fylkeskommunen er opptatt av at kommunene tar eierskap til mål og strategier i de regionale planene, og følger opp disse i sine kommunale planer.

Andre regionale planer i Viken som vil være retningsgivende for vårt kommunale planarbeid er:

- Regional plan for areal- og transport for Buskerud 2018-2035
- Regional plan for kulturminnevern i Buskerud 2017-2027
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vestre-Viken 2016-2021
- Regional plan for kunnskapssamfunnet
- Regional plan for næringsutvikling og verdiskaping
- Kollektivtransportplan for Buskerud fylke – utvikling mot 2030
- Fylkesdelplan for avkjørslar og byggegrenser langs riksvegnettet i Buskerud
- Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2019-2035

Fylkesmannen Buskerud ble fra 01.01.2019 en del av Fylkesmannen i Oslo og Viken. Fylkesmannen baserer sine forventninger til kommunen på nasjonale forventninger, med følgende prioriteringer og premisser:

- ✓ Bærekraftig arealutvikling

- ✓ Folkehelse og boligsosiale hensyn
- ✓ Samfunnssikkerhet
- ✓ Klimatilpasning og naturbaserte løsninger
- ✓ Snøhåndtering
- ✓ Jordvern og økt matproduksjon
- ✓ Strandsone, vassdrag og vannkvalitet
- ✓ Fjellområder
- ✓ Naturmangfold og sammenhengende blågrønne strukturer
- ✓ Masseforvaltning
- ✓ Digitalisering og effektivisering
- ✓ Samordning og interesseavveining

I tillegg har Fylkesmannen utarbeidet en oversikt over aktuelle forskrifter, retningslinjer, rundskriv og veiledninger. Disse ligger på www.fylkesmannen.no/oslo-og-viken/plan-og-bygg/

Nasjonalt forventningsdokument og regional planstrategi med tilhørende planer danner sammen føringer for den kommunale planstrategien.

2.3 Interkommunalt samarbeid

Osloregionen

Sigdal kommune er medlem av Osloregionen som består pr. 1.1.2020 av 68 kommuner og 2 fylkeskommuner i hovedstadsområdet. Samarbeidsalliansen ble stiftet 17.12.04 med mål om å styrke Osloregionen som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa. Strategiene for å nå målet kan deles i to:

1. Innsatsen for å påvirke positivt ulike faktorer som gjør Osloregionen både konkurransekraftig og bærekraftig, dvs. gjøre Osloregionen bedre
2. Den direkte innsatsen for å profilere og markedsføre Osloregionen, nasjonalt og internasjonalt, dvs. gjøre Osloregionen bedre kjent.

Samarbeidsalliansen jobber med følgende innsatsområder:

- Areal og transport
- Klima og miljø
- Internasjonal profilering
- Næringsutvikling og innovasjon

Kongsbergregionen

Etter 20 år som en del av regionrådet for Midt-Buskerud, vedtok Sigdal kommune 17.06.20 å bli en del av Kongsbergregionen. Regionen består av kommunene Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Tinn, Hjartdal, Notodden og Sigdal.

Kongsbergregionen er et praktisk samarbeid der man i fellesskap bruker hverandres kompetanse og ressurser for å nå felles mål. Visjonen er: "En attraktiv og synlig region – som skaper verdier". Gjennom felles prosjekter innen digitalisering og samfunnsutvikling er det i fellesskap utviklet tjenester til innbyggere og næringsliv. Kongsbergregionen er også en nettverksorganisasjon som legger til rette for møteplasser, arenaer, nettverk og arbeids-/faggrupper.

Regionen er i dag politisk styrt gjennom Representantskapet (alle formannskapene) og Regionrådet (alle ordførerne). Regionrådet har ansvar for å utarbeide forslag til strategier for regional utvikling og arbeider innenfor de fullmakter kommunene har gitt til ordførerne.

Kongsbergregionen har «samfunnsutvikling» og «tjenesteutvikling» som satsingsområdene for perioden 2019-2030. Hovedsatsingsområdene innen samfunnsutvikling er:

- Kommunikasjon/infrastruktur/samferdsel
- Kompetanseutvikling og innovasjon
- Fellesprosjekter innen næringsutvikling og steds- og områdeutvikling

Satsingsområdene innen tjenesteutvikling er:

- Kvalitet i tjenesteleveranse
- Kompetanseutvikling
- Innovasjon og digitalisering

FNs bærekraftsmål er et rammeverk for utvikling i Kongsbergregionen og gir retningsvalg. Følgende 7 av FNs 17 bærekraftsmål vektlegges:

- 3 - God helse
- 4 - God utdanning
- 9 - Innovasjon og infrastruktur
- 11 - Bærekraftige byer og samfunn
- 12 - Ansvarlig forbruk og produksjon
- 13 - Stoppe klimaendringene
- 17 - Samarbeid for å nå målene

2.4 Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er de to overordnede planene i kommunen.

Samfunnsdelen for Sigdal kommune 2015-2030 ble vedtatt 11.12.2015, med visjonen «*I Sigdal kan du skape no`sjøl.*» Sigdal kommune skal være en attraktiv kommune å bo i, investere i, ha fritidsbolig i og flytte til. Med bakgrunn i dette legges følgende til grunn for alt planarbeid i kommunen: «*En årlig befolkningsvekst på 1,5 % i perioden fram til 2030. Vi skal både satse på å tiltrekke oss nye innbyggere, men ikke minst på å beholde de vi har.*».

Kommuneplanens samfunnsdel omfatter både kommunen som samfunn og kommunen som organisasjon. Planen danner grunnlag for utarbeidelse av kommunens årlige handlingsprogram med budsjett, for økonomiplan og gir føringer for andre planer i kommunen.

Kommunestyret **vedtok 17.12.20 om å rullere** Kommuneplanens samfunnsdel fra 2015. Noen av de mest sentrale utviklingstrekk som **ligger til grunn** for en **rulleringen** er:

- Regjeringens vektleggingen av FNs 17 bærekraftsmål, som skal legges til grunn i all samfunns- og arealplanleggingen i kommunene.
- På bakgrunn av endret befolkningssammensetning og –antall står kommunen overfor utfordringer med å tilpasse kommunens tjenestetilbud til en framtidig økonomisk virkelighet.
- Nedgangen i befolkningsveksten de siste årene viser at kommunens målsetting om en årlig befolkningsvekst på 1,5 % i perioden fram til 2030, vil være svært urealistisk. SSBs prognoser forventer en nedgang på ca. 0,4 % fram til 2030.
- Kommunen ønsker å rette fokuset fra å være en tradisjonell hyttekommune til en reiselivskommune.
- Arbeidet innen frivilligheten vil etter hvert stå sentralt i utviklingen av en kommune versjon 3.0.

Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2022 – 2035 ble vedtatt sendt på høring 04.02.21. Høringsutkastet beskriver syv av FN's bærekraftsmål, som skal ligge til grunn for arbeidet med samfunnsdelen. Høringsfristen er 21.03.21. Gjeldende samfunnsdel vil være retningsgivende for kommunen inntil ny plan er vedtatt.

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 22.03.2018. Planen gjelder for hele kommunen med unntak av områdene Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum, som ble tatt ut som egen kommunedelplan. Delplanen forventes vedtatt i løpet av våren 2021. Både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel skal ha et langsiktig tidsperspektiv.

3. Utviklingstrekk og sentrale utfordringer

3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning

Tabellen under viser at Sigdal har hatt en jevn negativ befolkningsvekst de siste seks årene, med en gjennomsnittlig årlig nedgang på ca. 0,3 %. Det utslagsgivende har vært et negativt fødselsoverskudd - størst i 2015 og 2016 – og en negativ eller relativt lav netto innflytting. I perioden fra 2015 til 2020 har det totalt vært en befolkningsnedgang på ca. 2,6 % (93 personer).

Pr. 01.01.	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Innbyggere	3 520	3 512	3 502	3 488	3 490	3 427
Fødte	26	19	30	26	23	
Døde	53	49	46	31	32	
Fødselsoverskudd	-27	-30	-16	-5	-9	
Innflytting	149	175	144	140	127	
<i>Herav innvandring</i>	<i>36</i>	<i>44</i>				
Utflytting	130	155	142	133	142	
<i>Herav utvandring</i>	<i>5</i>	<i>3</i>				
Netto tilflytting	19	-20	2	7	-15	
Folketilvekst	-8	-10	-14	2	-23	

Tabell 1: Befolkningsutvikling i Sigdal 2015 – 2020 (Kilde: SSB)

Befolkningsnedgangen i Sigdal kan ikke betegnes som dramatisk, men føyer seg inn i rekken sammen med andre distriktskommuner som opplever nedgang i befolkningen. SSB's prognoser fram til 2050 viser at urbaniseringen er i sterk vekst og liten eller ingen vekst i distriktene.

Framskrivninger av befolkningsutviklingen fra SSB (prognoser for middels nasjonal vekst MMMM), viser en gjennomsnittlige årlige nedgangen i antall innbyggere på ca. 0,4 % fram til 2030. Aldersfordelingen forventes å bli som i de fleste andre mindre kommuner; en større andel over 67 år og en nedgang i aldersgruppen 6-15 år. Utvikling i aldersgruppen 67 år og over forventes å øke med ca. 10 % i perioden 2020-2024. For samme periode forventes en nedgang på ca. 15 % i aldersgruppen 0-5 og 6-15 år.

For øyeblikket har kommunen 193 personer med innvandrerbakgrunn (SSB 2020). Dette er en nedgang fra 2017 hvor tallet var 306 personer. De fleste kommer fra Polen, Litauen og Tyskland.

Utfordringer

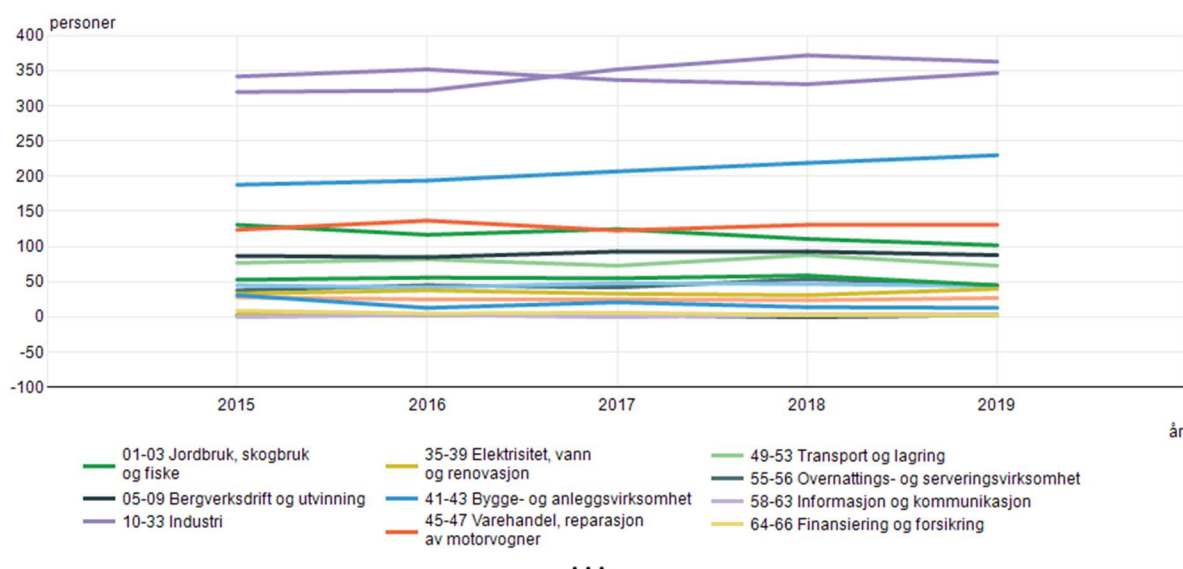
- Raske endringer i befolknings sammensetningen, med en nedgang i antall barn og unge og en økning i antall over 67 år, vil stille store krav til omstillinger og effektiviseringer av tilbud og tjenester
- Å snu en svak negativ trend i befolkningsutviklingen til en relativ sterk vekst vil kreve offensive tiltak og nytenking
- Å tilpasse sosial infrastruktur som skole, barnehage og helsetjenester til forventet befolkningsutvikling og sammensetning.

3.2 Næringsutvikling og verdiskaping

Sigdal blir gjerne oppfattet som en landbrukskommune, men bare 6,5 % av de sysselsatte jobber innenfor landbruket i kommunen. Det er 34,3 % av befolkningen som bor på landbrukseiendom, noe som viser at landbruket betyr mye for bosettingen. Hele 23,3 % jobber innen industri, men bare 2,9% jobber innen overnattings- og serveringsvirksomhet. Det er 14,5 % som jobber innen bygg- og anleggsvirksomhet, 8,4 % innen varehandel og reparasjon av motorkjøretøyer og 4,7 % innen transport. Det er Sigdal kommune som er den største arbeidsgiveren med en andel på 30,8 % (480 personer), herav 22,2 % (347 personer) innen helse- og sosialtjenesten (SSB 2019).

Det totale antall sysselsatte etter arbeidssted har økt med ca. 3 % i perioden 2015 – 2019 og figuren under viser utviklingen fordelt på næring.

07984: Sysselsatte per 4. kvartal, etter næring (SN2007) og år. Sigdal, Sysselsatte personer etter arbeidssted.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 3: Sysselsatte i Sigdal etter næring 2015 – 2019 (Kilde: SSB)

Økningen finner vi innen bygge- og anleggsbransjen (14 %), som trolig kan relateres til en høy aktivitet innen hyttebygging de siste årene, innen overnattings- og serveringsvirksomhet (13 %) og noe innen industri (ca. 7 %). Nedgangen er først og fremst innen transport og lagring (25,7 %) og jordbruk (20 %), samt noe innen undervisning (6 %).

Kommunen har ca. 4 959 (SSB 2020) hytter og det er stadig stor etterspørsel etter flere. Utvikling og tilrettelegging for høyere standard med infrastruktur som strøm, nettilgang, vei, vann og avløp i enkelte områder vil være en viktig del av nærings- og verdiskapningen for kommunen i framtida. I tillegg ønsker kommunen i årene fremover en vridning fra å være en tradisjonell hyttekommune til en reiselivskommune. Kommunedelplan for Tempelseter, Norefjell og Eggedal sentrum ønsker å legge til rette for en slik utvikling, med bl.a. tilrettelagt infrastruktur, oppgradering av stier og løyper, tilrettelegging for sykling osv. Etablering av Sigdal Aktiv, med tilbud innen rafting, utleie av elektriske sykler, Gokart, SUP, teambuilding i aktivitetsparken i Eggedal, villreinsafari, via ferrata, guiding, samt andre tilbud som er under utarbeiding, er en viktig del av denne utviklingen.

Sigdal har 1 858 sysselsatte som bor i kommunen og 1 560 har arbeidsplassen sin i kommunen (SSB 2019). Dvs. en netto utpendling på ca. 16 % (ca. 300 personer). Utpendlingen er innen flere næringer, men først og fremst innen bygg- og anlegg, varehandel og undervisning. Innen helse- og sosialtjenester har kommunen en innpendling. Inn- og utpendlingen innen de nevnte næringene har vært relativt stabil de siste fem årene.

Figuren nedenfor viser arbeidsplassveksten i næringslivet sammenliknet med landet og Buskerud. Nedgangen i 2009 skyldes finanskrisen og i 2015 var det oljekrisen som slo inn, men også en metodeendring i tellingen hos SSB. Sigdal har flere år der arbeidsplassveksten innen næringslivet har vært større enn landsgjennomsnittet. I 2018 var veksten i antall arbeidsplasser i Sigdal 3,6%, mot 2,3% på landsbasis.

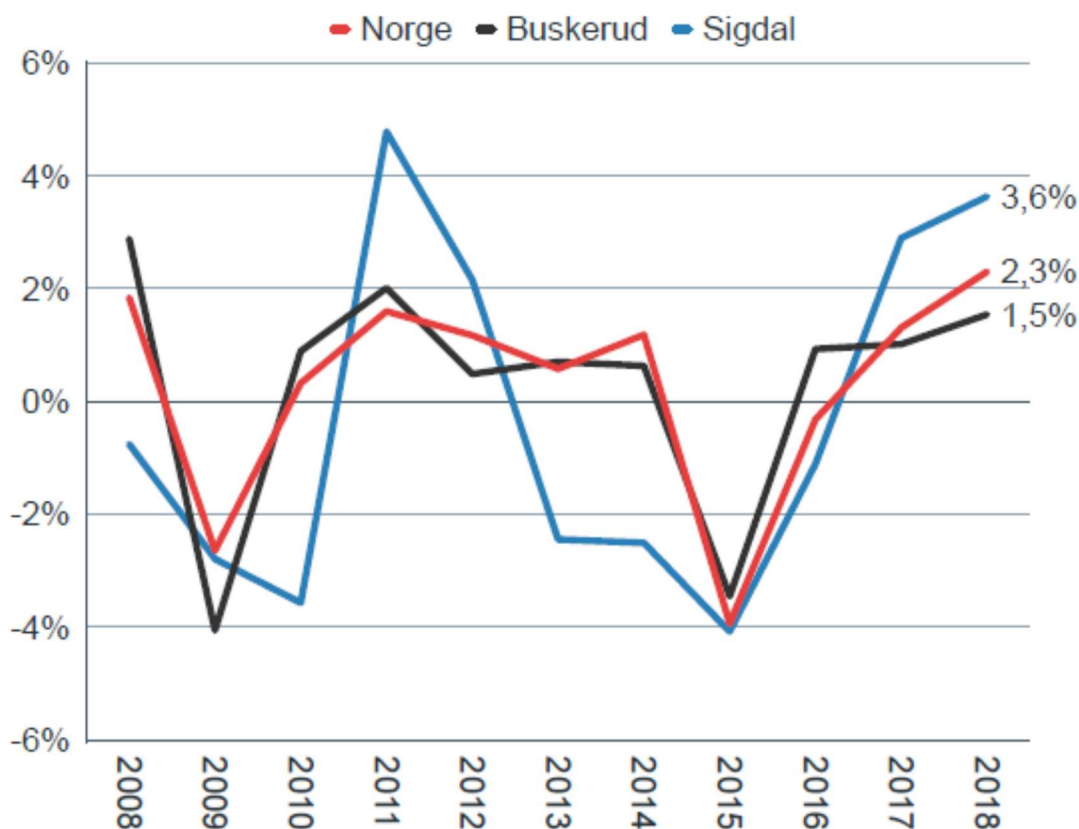

Fig. 4: Arbeidsplassvekst i næringslivet (Kilde: Regional analyse Sigdal 2019. Telemarkforskning)

Ser vi på antall arbeidsplasser totalt (offentlig og privat), har det vært en vekst i antall arbeidsplasser de tre siste årene. På slutten av 2018 var det 1 141 arbeidsplasser i næringslivet og 450 i det offentlige (SSB).

Arbeidsledigheten i Sigdal er på 2,1 % (NAV aug. 2020) og ligger blant de tre kommunene i Viken med lavest arbeidsledighet. Tross lav ledighet har kommunen utfordringer med å skaffe arbeid til de med høyere utdanning, med unntak av helse-, sosial- og undervisningsfagene. En voksende befolkning med stadig høyere utdanning gjør at utfordringene med å tiltrekke seg unge voksne forventes å øke.

I forhold til handel er det mye å hente på handelslekkasjen, både fra hyttefolk som handler før de kommer, og fra fastboende som reiser ut for å handle. Det meldes likevel om økt omsetning hos handelsnæringen både i Prestfoss og i Eggedal de siste årene. Vinmonopolet ble etablert i Eggedal i 2020, noe som trolig har gitt ringvirkninger til annen handel.

Sigdal deltar i ulike interkommunale og kommunale næringsnettverk, som f.eks. Sigdal industriforening, Sigdal og Modum Bygdeservice, Prestfoss handelsstandsforening, Sigdal og Eggedal Turistservice (SET) og kompetansenettverket i Buskerud Næringshage.

De aller fleste virksomhetene i Sigdal er små enkeltmanns-/familiebedrifter (gjennomsnitt 2 sysselsatte pr. bedrift), med begrenset tradisjon for etablering og utvikling av nettverk og samarbeid mellom foretakene.

Utfordringer

- Mange enkeltforetak med liten tradisjon for å utnytte det potensialet for vekst og verdiskaping som bl.a. ligger i nettverksbygging og samarbeid
- Det er liten tradisjon for samarbeid mellom de største næringene og andre næringer for mulige ringvirkninger og knoppskyting
- Lite tilpasset infrastruktur for økt vekst og et allsidig næringsliv
- Kommunen har liten tiltrekning på unge voksne
- Færre i arbeidsfør alder fremover dersom ikke kommunen lykkes i sin strategi om vekst

Planbehov

Ny plan:

- Strategisk næringsplan

3.3 Tettstedsutvikling, bosetting og arealbruk

Tettstedsutvikling og bosetting

Kommunen har tradisjon for utbygging av eneboliger. Av de 1 820 registrerte boligene i Sigdal utgjør leiligheter kun 11 stk. (SSB 2020).

Figuren under viser boligbyggingstakten i kommunen, dvs. ant. boliger som er bygget pr. 1000 innbyggere, i perioden 2000 -2018. Tallene er sammenliknet med tilsvarende tall for hele landet. Sigdal har hatt relativ lav utbyggingstakt de fleste årene siden 2000, bortsett fra i 2003, 2004 og 2015. Det har blitt bygget i gjennomsnitt 3,6 nye boliger pr. 1000 innbyggere de siste ti årene. Dette er under landsgjennomsnittet, men omtrent middels av kommunene i landet.

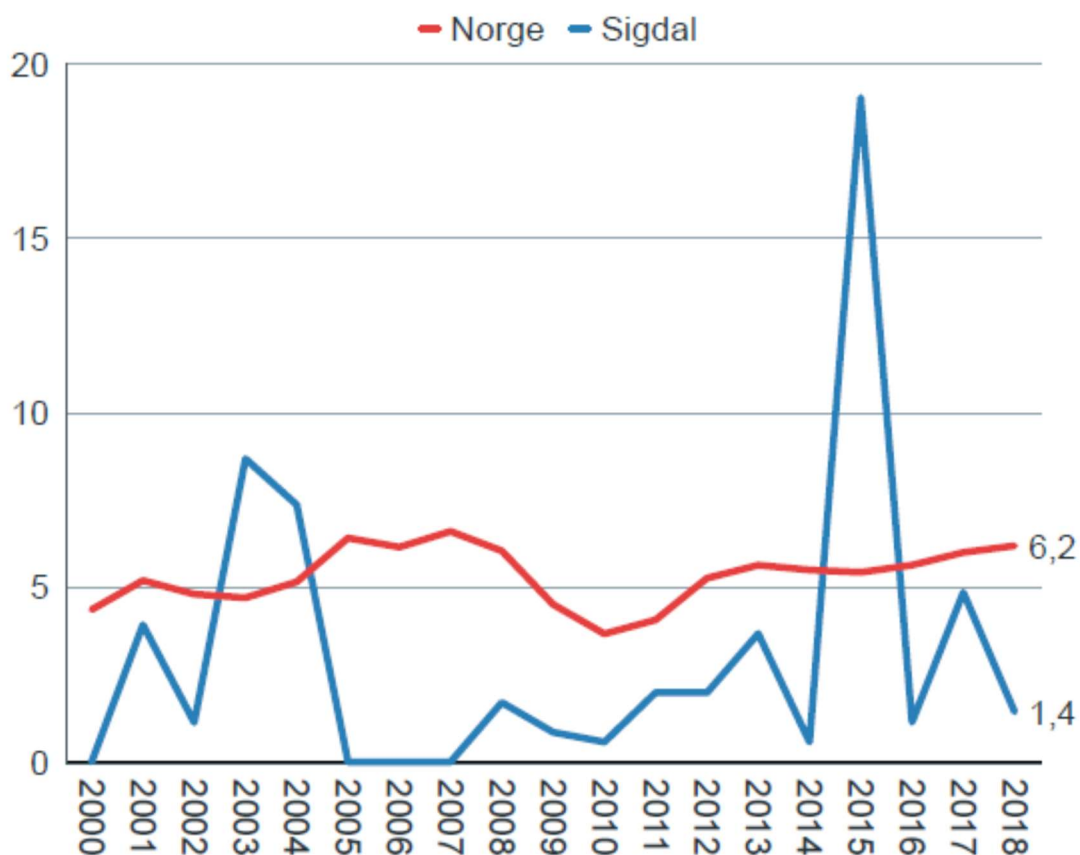

Fig. 5: Antall nye fullførte boliger pr. 1000 innbyggere (Kilde: Regional analyse Sigdal 2019. Telemarkforskning)

Prestfoss er kommunesentrum i Sigdal, med bl.a. kommunehus, barne- og ungdomsskole, sykehjem og aktivitetssenter, omsorgsboliger og bofellesskap, museum, kirke, bensinstasjon og butikker. Stedet har et fysisk avgrenset og tett sentrum, med gangavstand mellom de fleste tjenestene. Stedet har et stort potensiale for å videreutvikle en kombinasjon av tettstedstilpasset næring, boligområder, møteplasser og rekreasjon.

Kommunen la ut et nytt boligfelt på 9 tomter i Prestfoss våren 2020. Av disse gjenstår pr. nå 5 tomter. I tillegg er det noen private tomter som er byggeklare eller ferdig regulerte. Totalt er det ca. 130 daa avsatt til boligarealer og som ikke er bebygde. Antall enheter vil avhenge av utnyttelsesgraden og det er store forskjeller på områdene og muligheter for utnyttelse. Prestfoss er her definert som området mellom Lindlykkodden i vest og Ebbesberg i øst, Holmen i nord og Kringstad i sør. I tillegg kommer ca. 70 daa boligområder litt utenfor Prestfoss sentrum (Solbakken og Øvre Vik).

I tettstedet Nerstad litt lengre sør i kommunen, er sentrum ikke like tydelig avgrenset som i Prestfoss. Stedet har likevel et stort utviklingspotensial, spesielt med tanke på økt bosetting bl.a. som følge av nærhet til større arbeidsmarkeder litt lengre sør i fylket (Modum, Kongsberg, Hønefoss, Drammen). Det er store områder med dyrket mark i nær tilknytning til sentrum av tettstedet (dvs. til bl.a. barnehage, skole, idrettsanlegg og industribedrifter). Dette gjør at størsteparten av utviklingen av nye boligområder må vurderes å komme litt lengre vekk fra sentrum, men innenfor gangavstand.

Eksisterende kommunale boligfelt på Nerstad er nå fullt utbygd. I gjeldende kommuneplan er det ca. 400 daa avsatt til boligformål og som ikke er utbygd. (Av disse ligger ca. 200 daa noe lenger sør for tettstedet).

Nedre Eggedal har relativt få tettstedsfunksjoner, men har derimot en relativ høy konsentrasjon av boliger i tilknytning til industriområdene. Her finner vi bl.a. Sigdal Kjøkken AS, husprodusenten Blink Hus AS og Sigdal Mekaniske AS. I tillegg til industrinæringen har stedet butikk og barnehage. Stedet har et utviklingspotensial, som bl.a. er nært knyttet til konjunktursvingningene i Sigdal Kjøkken. En ev. vekst vil trolig innebære færre interessekonflikter med dyrka mark enn f.eks. på Nerstad. Det er ingen ledige kommunale tomter i Nedre Eggedal, men et nytt privat tomtefelt er ferdig regulert, men ikke ferdig opparbeidet. Totalt er det ca. 140 daa som er avsatt til boligformål og som ikke er bebygde i Nedre Eggedal.

Tettstedet Eggedal sentrum lengst nord i kommunen har et stort potensiale både for utvikling av boliger og for tjenesteytende næring, bl.a. rettet mot hytte- og turistnæringen. Stedet ligger nært opp til de store hytteområdene og er et naturlig stoppested for innkjøp og bruk av ulike tjenester knyttet til aktiviteter i fjellet. Det er ca. 100 daa med boligarealer som ikke er utbygde i Eggedal sentrum. Noen få kommunale tomter er salgsklare og klare for utbygging.

I den pågående planprosessen for kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum ønsker kommunen å legge inn ca. 90 daa til nye boligformål og ca. 100 daa til nye sentrumsformål i Eggedal sentrum. Delplanen forventes avklart i løpet av våren 2021.

Kommunale boliger

Sigdal kommune forvalter flere kommunale boliger, 64 boenheter ligger under helse- og sosialsektoren (Kilde: Årsmelding 2018). Helse og sosial har tildelingsretten til alle kommunale boliger. Det er en stadig etterspørsel etter kommunale boliger da det er få private boliger på markedet generelt og boliger som er særskilt tilrettelagt for enkelte grupper av befolkningen spesielt. Kommunen har selv solgt noen kommunale boliger til private aktører.

Fritidsbebyggelse

Sigdal kommune en hyttekommune med et stort utbyggingspress på fjellområdene. En hovedutfordring er å øke mulighetene for lokal verdiskaping og å utnytte mulighetene dette gir for varig næringsutvikling og arbeidsplasser innen handel, tjenester og aktivitetstilbud.

En gjennomgang av gjeldende arealplaner i kommunen viser ca. 5 350 regulerte hytte- og fritidstomter, hvorav ca. 3 600 er bebygde. Det tilsier tomtereserver på ca. 1 750 fritidstomter (2020). I kommuneplanen for 2015-2030 legges det opp til nesten fordobling av områder til fritidsformål.

Kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum er som tidligere nevnt ikke avsluttet, men her ønsker kommunen å legge til rette for ca. 4 000 daa til ny fritidsbebyggelse/fritids- og turistformål.

Næringsområder

Nye næringsområder omfatter utvidelse ved gartneriet i Prestfoss samt areal til lager og produksjon i Nedre Eggedal. I tillegg ønsker kommunen å legge ut ca. 300 daa til nye næringsformål innenfor kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum.

Det er verdt å nevne at næringsutvikling ikke kun er relatert til arealformålet næring i kommuneplaner-/delplaner. Utvikling av nye fritidsboliger må også sees på som næringsområder, da

flere av de nye områdene som kommunen ønsker å legge inn i kommunedelplanen, skal tilrettelegges for utleie. I tillegg vil ny fritidsbebyggelse føre til ringvirkninger til andre næringer og vil med det indirekte være en del av kommunens næringsutvikling. I første omgang for bygge- og anleggsbransjen og etterhvert også for de fleste andre næringene i form av økt handel og tjenester.

Utfordringer

- Mangel på egnede sentrumsnære bolig- og næringsområder. Kommunen er primært en skog-landbruks- og fritidskommune med få tradisjoner for og liten erfaring med sentrumsutvikling.
- Relativ liten interesse fra private grunneiere for salg og/eller utbygging av nye boligområder
- Liten tradisjon for samarbeid mellom kommunen og private grunneiere for utvikling av nye boligområder
- Restriktiv holdning fra statlige myndigheter (Fylkesmannen) i forhold til spredt bosetning. For å få vekst i folketallet er kommunen avhengig av at det legges til rette også for noe spredt boligbygging.
- Å ivareta friluft- og rekreasjonsinteressene i fjellområdene i tråd med økende vekst i hyttebyggingen.
- Å få realisert øvrige utbyggingsområder som ligger i ny kommuneplan og etter hvert i kommunedelplanen

Planbehov

Nye planer:

- Sentrumsplan for Eggedal

3.4 Infrastruktur – Samferdsel og veinett

Sigdal er en langstrakt kommune. Fv. 287 er hovedfartsåren i kommunen og går gjennom alle de fire tettstedene fra sør til nord. Det er stor belastning på veien, spesielt i helger og ferier med tilreisende som skal til de store hytte- og fritidsområdene Djupsjøen, Tempelseter, Skare/Sandvassetra, Vestbygda og Haglebu. De viktigste tilførselsveiene fra nabo- og pendlerkommuner er Rv 35 til/fra Modum i sør og Fv. 191 til/fra Krødsherad kommune i øst.

Det er bussforbindelser mellom tettstedene i kommunen og til/fra nabokommunene, men få er tilpasset tider knyttet til arbeidspendling. Det er derimot gode bussforbindelser for skoleelever til og fra skole/hjem. Enkelte skoleruter innebærer imidlertid lang ventetid for elevene, selv om ventetiden er innenfor regelverket.

Det aller meste av dagens hovedvegnett i kommunen er av eldre årgang, med behov for vedlikehold, oppgradering og modernisering

Gangveinettet er relativt godt dekket internt i tettstedene, med noen unntak. Eggedal mangler gangveimuligheter fra museumsområdet ved Eggedal Mølle til sentrum og i Prestfoss er det ingen gangvei fra området ved gartneriet til sentrum og fra sentrum til Sandsbråten. Nerstad mangler sammenhengende gang- og sykkelveiforbindelse nordover til Velstadbrua og sørover til Kolsrudbrua og videre sørover mot Solumsmoen.

Alle tettstedene har skiløyper fra sentrum og gjennom prosjektet «GOD TUR» er flere turstier i kommunen blitt kartlagt og merket. Stien opp til Madonnastatuen er steinlagt og topper lista over Norges mest populære turruter. Hovedskiløypene i fjellet er prioriterte områder i arbeidet med kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum. All ny utbygging skal ivareta løypetraseene og det er fastsatt minimum avstand mellom ny utbygging og løypene. Øvre Djupsjøløype er under oppgradering for å kunne tilrettelegges for sykling på sommerstid.

Ved flere av de offentlige byggene/institusjonene er det begrenset parkeringskapasitet. Dette gjelder spesielt ved Sigdalsheimen og ved kommunehuset. Videre vil det bli en utfordring å skaffe tilstrekkelig med parkeringsplasser knyttet til sentrumsgården.

Regional plan for areal- og transport i Buskerud 2018 – 2035 legger opp til økt kollektivandel i byområdene. Planen konkluderer med at distriktene har større avstander og mer spredt bosetting, det gir derfor liten gevinst å satse på kollektivtransport for å redusere klimagass. Det legges ikke opp til noen styrking av kollektivtransporten i distriktene i fylket, men en bred samordning som kan frigjøre ressurser. Det vil være privatbilen som vil være transportmidlet i distriktene. Kollektivtransporten vil være knyttet opp mot og tilpasset skolekjøring.

Sigdal er med i prosjekt By & Lab, med formål om å teste ut muligheter for et samarbeid mellom ny teknologi og en fjelldestinasjon. Sammen med lokalt næringsliv skal det utvikles et bærekraftig tilbud til det voksende markedet av ikke-kjørende tilreisende. Testarena er Norefjell og visjonen til prosjektet er å etablere nyskapende løsninger for mobilitet og varetransport i Norefjell. Innen 2024 forventes det at autonome busser vil ferdes på Norefjell.

Utfordring

- Å oppgradere Fylkeskommunens kjøre- og gangveier. Dette vil innebære store økonomiske investeringer
- Ønsket befolkningsvekst og vekst i turist- og hyttenæringen vil sette krav til større kapasitet og tilgang på moderne standard innen alle områder av infrastrukturen.
- Å endre adferdsmønster til økt bruk av lokale varer og tjenester og valg av miljøfremmende transport der dette er mulig

Planbehov

Rullering av:

- Trafikksikkerhetsplan

3.5 Folkehelse

Folkehelse er et tverrsektorielt tema og et definert satsningsområde i kommuneplanens samfunnsdel. Folkehelseloven pålegger kommunen å ha oversikt over helsetilstanden til innbyggerne i kommunen, samt kunnskap om faktorer og utviklingstrekk som påvirker helsetilstanden. Det er utarbeidet en egen folkehelseoversikt for kommunen for 2018 – 2021 og en folkehelsestrategi som ble vedtatt i 2020.

I følge Folkehelseinstituttets helsebarometer fra 01.01.20 skiller ikke Sigdal seg vesentlig ut fra landsgjennomsnittet eller fra Viken fylkeskommune. Differansen er størst når det gjelder andel av

befolkningen som er over 45 år og personer som bor alene. Her har Sigdal en større andel. Kollektivtilbudet i Sigdal er også langt dårligere enn i fylket for øvrig.

Kommunen skårer bedre på flere områder innen miljø, skader og ulykker (drikkevannskvalitet, luftkvalitet, vold, trygghet i nærmiljøet osv.). Kommunen har færre husstander innen lavinntektsgruppen og færre andel arbeidsledige mellom 15-29 år. Det samme gjelder for andel barn av enslige forsørgere, personskader som er behandlet på sykehus, personer med psykiske symptomer og andel med psykiske lidelser. Derimot viser folkehelsebarometeret at kommunen har flere overvektige yngre og tidligere debut på alkoholbruk sammenliknet med landsgjennomsnittet og fylket.

Folkehelseinstituttets data for ungdom bygger på tall fra Ung data. Registret gir et bredt bilde av hvordan ungdom i hele landet har det på ulike arenaer i livet. Resultatene gir en pekepinn på hvilke områder det kan være verdt å satse videre på for kommunen, og gir også et kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle oppvekst- og folkehelsepolitikk. Det er i 2020 foretatt en ny ungdataundersøkelse som ligger på Sigdal kommunes hjemmeside. Det jobbes kontinuerlig med dataene og tjenesteutvikling av disse. I 2020 er det laget en strategiplan for barn og unges oppvekstmiljø i Sigdal med temaet «Tidlig innsats og tett på». Plan for rus, psykisk helse og vold vil bli revidert i 2020.

Sigdal kommune har et unikt natur- og fritidsområde, som i dag brukes til rekreasjon både for innbyggerne og tilreisende. Kommunen har et godt utviklet sti- og løypenett, og flere grunneiere og frivillige har gått sammen om å utvikle tilbud innen både vinter- og sommeraktiviteter. Til sammen gir det unike naturlandskapet i kommunen svært gode muligheter for utendørs fysisk aktivitet.

Utfordring

- Å bedre psykisk helse for unge jenter (Ung data 2020)
- Å bevisstgjøre foreldre og ungdom på tidlig alkoholdebut (Ung data 2020)
- Å bevisstgjøre ungdom som får tilbud om narkotiske stoffer (hasj og marihuana) til å stå imot press (ung data 2020)
- Å bevisstgjøre innbyggere om frivilligsentralen som kan brukes til nettverksbygging og møteplasser
- Å snu en negativ tendens mht. selvbilde, ensomhet (Ung data 2020)
- Å bevisstgjør en helt befolkningsgruppe slik at alle innbyggerne tar ansvar for egen helse
- Å få kommunen til å legge til rette for samarbeid med private og ideelle/frivillig organisasjoner slik folkehelsearbeidet krever
- Å bevare friluft- og rekreasjonsområder i fjellområdene hvor det er et stort utbyggingspress

Planbehov

Rullering av:

- Ung i Sigdal
- Folkehelsestrategi

3.6 Helse og omsorg

Kommunen skal sørge for nødvendige helse og omsorgstjenester til alle som bor eller oppholder seg i kommunen. Dette spenner vidt og omfatter både forebygging, behandling og tilrettelegging av tilbud

til alle pasient- og brukergrupper og alle andre. Det overordnede målet for de kommunale helse- og omsorgstjenestene er å sikre at innbyggerne får et tjenestetilbud som er helhetlig, sammenhengende og tilpasset den enkelte brukers behov. Tjenestene må i større grad legge til rette for at brukerne kan leve aktive liv, samtidig som de skal ha trygghet for å få god hjelp og omsorg når de har behov for det (regjeringen.no). Brukere av helse- og omsorgstjenester har i dag mer sammensatte behov enn tidligere. Mange brukere har behov for flere tjenester samtidig og over lang tid. Dette fordrer mer teambasert tjenesteyting og flerfaglig tilnærming. Kommunen har og vil få behov for personell med mer kompetanse og delvis også annen kompetanse i tillegg til tradisjonell kompetanse. Det stilles også økte krav til lederkompetanse.

En særlig utfordring for kommunen er at antall eldre vil øke betydelig i årene fremover. Dette vil utfordre kommunens kapasitet og fordrer nye måter å gi tjenester på. Det er stort behov for omstilling i tjenestene. En økende eldre andel i befolkningen er også en ressurs for kommunen og ikke minst et stort potensiale for å rekruttere til frivillighet. Kommunen har videre en særlig utfordring i flyktningetjenesten når det gjelder å få flyktninger i arbeid/aktivitet.

Tjenestene i sektoren er i stor grad regulert og styrt av lovverk og nasjonale handlingsplaner og føringer. Viktige satsningsområder og uttalte målsetninger gjeldende for alle tjenester er eksempelvis; tidlig innsats og forebygging, økt egenmestring, herunder hverdagsmestring/hverdagsrehabilitering og velferdsteknologi, økt ansvar for egen helse, økt livskvalitet og brukermedvirkning, å bo hjemme så lenge som mulig og hjelp til å mestre livene sine der, flere i arbeid og aktivitet, økt samarbeid med frivilligheten mv.

Overordnede lovkrav, nasjonale mål og føringer søkes implementert fortløpende i tjenestenes daglige virke, og satsningsområder nedfelles i kommunens budsjett og handlingsprogram. En del områder er det derfor ikke utarbeidet særskilte planer for, men tjenesteutvikling ivaretas i tjenestene. Eksempelvis innen demensomsorg, rehabilitering, lindrende pleie, velferdsteknologi mv. Avventer også et eventuelt behov for å utarbeide en helhetlig overordnet helse og omsorgsplan (ikke lovpålagt) til etter arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Planverk i denne planstrategien peker på utvalgte fokusområder i perioden med enten et lovpålagt planbehov og/eller område for særlig behov for en plan. Mer sammensatte brukerbehov gir også et behov for et mer samlet og samordnet planverk. Derfor foreslås sammenslåing av noen planer.

Alle tjenestene i sektoren skal i tillegg jobbe med kontinuerlig forbedring, nødvendig omstilling og tjenesteutvikling i takt med samfunnet og innbyggernes behov og i tråd med nevnte lovverk og nasjonale føringer, og må samtidig tilpasse seg kommunens strammere rammer i årene som kommer. Tjenestene skal være riktig dimensjonert etter behov, dvs. demografi (ressursbruk må stå i forhold til utgiftsbehov) og lokale behov. Tjenestene må innrettes på en hensiktsmessig og kostnadseffektiv måte, samtidig som kvalitet og forsvarlighet ivaretas.

Samhandlingsreformen, som innebar oppgaveskyving fra stat til kommune, er godt implementert hvor kommunen har fått et mye større ansvar for behandling før - etter og i stedet for sykehusbehandling. Oppgaveoverføringen har fortsatt og fortsetter også innen tjenestekområdene psykisk helse, og gjelder både voksne, barn og unge. Fra 2021 kommer også ny barnevernlov og fra 2022 barnevernreformen. Det vil utarbeides planer for å imøtekomme dette fra Midt-Buskerud barneverntjeneste.

Kvalitetsreformen «Leve hele livet» skal legges til grunn i alt arbeidet med eldreomsorg. Meldingens hovedfokus er å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger på de kvalitative utfordringene knyttet til aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp, sammenheng og overganger i tjenestene.

Når det gjelder tjenester til barn og unge er det viktig med et godt og tett samarbeid mellom oppvekstetaten og helsetjenesten i kommunen. Planverk må utarbeides i mye større grad i fellesskap enn man har gjort tidligere, og også i samarbeid med andre aktuelle parter. Også her oppleves økende utfordringer og samtidig økt krav til kommunenes kompetanse, spesielt innen psykisk helse. Planarbeidet for denne målgruppen er også en viktig del av kommunens planarbeid for folkehelse.

Utfordring

- Å omstille omsorgstjenesten ved å legge til rette for høyere kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger innenfor de økonomiske rammene som er tilgjengelig
- Å sikre tilstrekkelig tjenestetilbud i årene som kommer med blant annet flere innbyggere over 67 år, samt økte utfordringer og oppgaver til yngre innbyggere innen psykisk helse og rus og innen tjenester til funksjonshemmede og fortsatt økt satsning på forebygging
- Boligsosialt arbeid og flyktninger i arbeid/aktivitet

Planbehov

Rullering av:

- Handlingsplan for flyktningetjenesten
- Boligsosial handlingsplan
- Demensplan (Ikke egen plan. Implementeres i budsjettet)
- Helse og omsorgsplan, inkl. plan for Rehabilitering og habilitering (Ikke egen plan. Implementeres i budsjettet)
- Plan for velferdsteknologi (Ikke egen plan. Implementeres i budsjettet)

Nye planer:

- Plan for psykisk helse, rus og vold (erstatte tidligere plan for ruspolitisk handlingsplan og handlingsplan mot vold i nære relasjoner)

Ferdigstilles:

- Plan for leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre

3.7 Oppvekst

Med dagens skolestruktur har Sigdal kommune kapasitet til ca. 150 elever på hver av sine fire skole, til sammen ca. 600 plasser. Pr. i dag er det ledig kapasitet på om lag 200 skoleplasser. Behovet for skoleplasser om fire/fem år vil trolig være om lag 300. Antall barn i skolepliktig alder avhenger av framtidig tilflyttinger, slik at det vil være nødvendig å ha en viss robusthet i antall skoleplasser. Det vil derimot være et spørsmål om det er økonomisk bærekraftig å opprettholde den skolestrukturen som kommunen har i dag.

Høsten 2020 starta 389 elever ved skolene i Sigdal (Kilde: Wis 06.08.20). Dette er 9 færre elever enn året før. I følge SSB's befolkningsstatistikken går elevtallet ned med ca. 80 fra 2020 til 2024 (middels nasjonal vekst MMMM). Den relativt kraftige nedgangen vil få betydning for elevtallet både ved den enkelte skole og i den enkelte klasse. I dag varierer trinnstørrelser fra ca. 7-18 elever på barnetrinnet. Utfordringene blir hvordan kommunen skal opprettholde et godt fagmiljø for ansatte, samt ivareta elevenes læringsmiljø på optimal måte når miljøene er så små.

Skolene i Sigdal har godt kvalifiserte medarbeidere. For å dekke opp for det nye kompetansekravet i engelsk, norsk og matematikk, tar flere av lærerne nå videreutdanning gjennom «Kompetanse for kvalitet». Kommunen har barne-/ungdomsarbeidere med fagbrev, men i noen få tilfeller benyttes lærervikar uten formell kompetanse.

Skolebyggene i Sigdal er i god teknisk stand. Det samme gjelder for barnehagebyggene som kommunen leier ut til de fire private barnehageeierne. Det foreligger planer for opprusting av uteområdet ved Nerstad og Prestfoss skole. Det er også behov for en helhetlig plan for uteområdet ved Sigdal ungdomsskole.

Det vil fortsatt være behov for å tilby språkopplæring for innflyttere fra andre land. Dette vil være viktig for å kunne ta del i og bidra til utvikling av Sigdalssamfunnet. Pr. i dag foregår denne språkopplæringen hovedsakelig ved Voksenopplæringen i Modum. Det kan bli aktuelt å tilbakeføre dette tilbudet til Sigdal kommune.

Barnehageplan for 2020-2025 ble vedtatt høsten 2020. Barnehagetilbudet i Sigdal kommune består av fire foreldredrevne barnehager. Hovedopptaket våren 2020 viser at foresatte til 113 av kommunens 132 barn i alderen 1-5 år ønsker en barnehageplass i kommunen. Alle barn som ble søkt inn fikk tilbud om en plass. Med en dekningsgrad på 85,6 %, er det følgelig samlet sett ledig kapasitet i barnehagetilbudet. Antall barn 1-5 år har gått ned i planperioden 2014-2019, og SSB's prognoser viser en fortsatt nedgang. Dette medfører en risiko for ytterligere ledig kapasitet i tilbudet til de yngste. Det medfører også større utfordringer i forhold til personalsammensetning og økonomisk drift.

Kommunestyret vedtok revisjonen av overgangsheftet barnehage – skole «Med spent forventning» og «Den gode dagen på SFO» våren 2020.

Kulturskolen er i utvikling, men med begrensede ressurser. Kulturskolen tilbyr kurs i kunst- og håndverk og musikk, og 36 elever nyter godt av dette tilbudet skoleåret 2020-21. Det er elever på ventelister på enkelte av tilbudene.

Utfordring

- Å ivareta elevenes læringsmiljø på en optimal måte med et synkende elevtall.
- Å opprettholde et godt fagmiljø blant lærere og andre ansatte i skolene.
- Å tilstrebe en bærekraftig skolestruktur.
- Å opprettholde og skape gode økonomiske rammer for kulturskolen.
- Å sikre barnehagetilbudet i kommunen.

Planbehov

Rullering av:

- Plan for voksenopplæring (rulleres av Modum kommune)
- Plan for «Den gode skole i Sigdal...», inkl. plan for skole/hjem samarbeid
- Plan for kulturskolen
- Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- Frivilligstrategi
- Barnehageplan

Nye planer:

- Helhetlig plan for uteområder på skolene

3.8 Kultur

Kommunen bidrar med egnede lokaler, anlegg samt tilrettelegging for friluftsliv og øvrig kultur. Det er bl.a. installert trådløst nett. Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet gjelder for 2014-2024, og behandles sammen med økonomiplan og handlingsprogram. Det er bygget skatebane, sandvolleyballbane, beachhåndballbane og rehabilitert anlegg og kulturbygg siden forrige planstrategi.

Det finnes ingen plan for forvaltning av kulturminner til tross for at Sigdal kommunen har et mangfold av kulturminner og kulturmiljøer.

Sigdal frivillighetssentral åpnet i september 2020 og oppfordrer alle til å ta kontakt for å bidra til å gjøre noe for andre. Frivilligheten er i etableringsfasen, men kan allerede nå tilby tjenester som telefonvenn, møteplass, datakurs, turvenn osv. Tilbud under utvikling er samarbeid med hjemmetjenesten med tanke på ulike oppgaver relatert til sosialisering (ut på kafé, gå turer osv.), samarbeid med ungdomsskolen i valgfaget «Innsats for andre», behjelpelig i skolen med ulike oppgaver (lesevenn osv.), integrering av flyktninger mm.

Utfordring

- Å opprettholde en god teknisk og bra standard på samfunnshus og svømmehaller
- Å opprettholde kommunalt tilskudd til lag og foreninger
- Å skape flere allmenne kulturtilbud for voksne (konserter/litteraturkvelder/osv.)
- Å øke aktiviteten på ungdomsklubben til flere ukedager

Planbehov

Ingen utover planer som er beskrevet under kap. 3.7 om Oppvekst

3.9 Landbruk

I Sigdal kommune er det 112 personer som er sysselsatt innen primærnæringen (SSB 2019). I tillegg bidrar landbruket til ringvirkninger i form av sysselsetting og verdiskaping i andre næringer. Antallet bosatt på landbrukseiendommer er også et viktig bidrag til folketallet.

Tabellen under viser utviklingen i jordbruket i Sigdal for perioden 1999 -2020:

Produksjon i følgende år	1999	2005	2010	2015	2020
Ant. foretak som søker produksjonstilskudd	266	199	184	172	156
Ant. foretak med mjølkeproduksjon	34	24	15	10	8
Ant. foretak med ammekyr	17	17	19	23	26
Ant. foretak med vinterføra sau	44	37	29	24	22
Ant. mjølkekyr	430	324	248	194	192
Ant. ammekyr	136	224	348	452	609
Ant. vinterføra sau	2 007	1 313	1 172	1 263	1 354 (vf)
Totalt areal i drift	32 755	32 895	32 977	32 228	32 907

Tabell 2: Statistikk fra søknadene for produksjonstilskudd. Kilde: Landbruksdirektoratet.

Antallet søkere av produksjonstilskudd er kraftig redusert gjennom mange år. Dette gjelder både for planteproducentene og for husdyrbøndene. Unntaket er ammekua, som har en positiv utvikling. Verst er det i mjølkeproduksjonen som har hatt en sterk nedgang. Trolig vil vi få en ytterligere avskaling ved framtidige generasjonsskifter. Det er bygd noen få nye fjøs de siste åra, der kvota er økt og robot installert. Antallet ammekyr er økende, og det er her de fleste nybygg kommer.

I tillegg har kommunen også noen kraftfòrkrevende produksjoner som eggproduksjon, kylling og gris. Også innenfor disse produksjonene har det vært bygging av nye driftsbygninger de siste årene.

Reduksjonen i antallet husdyr påvirker beitebruken. Samtidig som vi har en god del rydding av nye beiter, gror en del igjen der det ikke lenger er husdyr. Den øvre delen av kommunen er best egna for grasproduksjon. Det er få husdyrbesetninger igjen i Eggedal, noe som har en negativ påvirkning på kulturlandskapet. Den samme problemstillinga har vi også i en del av «roene og grendene» våre. I enkelte områder er det bare en husdyrbruker som driver hele grenda, og når han/hun forsvinner er det usikkert om det er noen som ønsker å overta drifta av disse arealene. I tillegg til at det blir færre husdyrbesetninger i kommunen, blir de gjenværende større. Dette fører til at mindre arealer passer dårlig inn i driftsopplegget, og blir mindre interessante å leie.

Utmarka spiller også en svært viktig rolle som beite til hovedsakelig sau og ammeku. Gjennom arbeidet med «Kommunedelplan for beitebruk», som utarbeides i fellesskap med Krødsherad kommune, kommer det tydelig fram at bruken av utmarka som beiteressurs er en utfordring mht. hyttebygging og annen fritidsbruk.

Kornproduksjonen i bygda foregår i hovedsak i den midtre og søndre delen av bygda. I tillegg til konvensjonell produksjon er det på sin plass og framheve det solide, økologiske miljøet som bl.a. er skapt gjennom Økologisk spesialkorn.

Sigdal har et skogareal på ca. 600.000 dekar hvorav ca. 477.000 dekar er produktivt (Kilde: SSB 2019/2020 og tilsvarende ca. 57 % av kommunens totalareal. I 2019 ble det avvirket 80 500 kbm tømmer til en verdi av 35 mill. kr (Kilde: SSB 2019).

Sigdal har et stort skogsbilveinett. Mange av bilveiene er bygd for mange år siden og har behov for opprustning. Dette, sammen med bygging av nye skogsveier, er viktig satsningsområde fremover for å kunne opprettholde en rasjonell og effektiv drift av skogene. For å få realisert dette er det avgjørende med gode tilskudd til veibygginga, men endringer i tilskuddsforvaltninga har gitt langt mindre rammer til kommunen.

Planbehov

Ferdigstilling av:

- Sti -og løypeplan

3.10 Tekniske tjenester og infrastruktur

Vann og avløp

Vann- og avløpsområdet i Sigdal kommune er organisert ved at kommunen drifter egne vannverk og renseanlegg, mens vann- og avløpsområdet i fjellet er organisert som halvoffentlige selskaper med 51% kommunal eierandel. I tillegg er det flere mindre avløpselskaper som i sin helhet har privat eierskap. Det er enighet om at det vil være fornuftig å starte en prosess for å se på hvordan alle ressursene på vann- og avløp i hele kommunen kan samordnes. Prosessen starter høsten 2020.

Sigdal er en kommune som satser på høy standard på fritidsboligene. Generelt er det godt tilrettelagt med strøm og vei. På Haglebu og Tempelseter blir den offentlige infrastrukturen ivaretatt av henholdsvis Haglebu Vann- og Avløpselskap AS (HAGAS) og Tempelseter Vann og Avløp AS (TVA). Områdene er utbygd med vannverk og renseanlegg. Det er etablert et vann- og avløpselskap i Djupsjøområdet og all ny fritidsbebyggelse i dette området skal knyttes til dette anlegget. For øvrige områder er det kun små fellesanlegg for vann og avløp med marginal kapasitet.

Offentlig infrastruktur (VA-anlegg) er godt tilrettelagt i alle de fire tettstedene. På Nerstad er det et vannverk som består av en pumpebrønn i fjell og tilhørende høydebasseng på ca. 300kkm. Dette har god kapasitet. Renseanlegget for avløp har også god kapasitet på 230 pe.

I Prestfoss er det vannverk som består av pumpebrønn i løsmasser og 2 tilhørende høydebassenger på ca. 300 kkm hver. Disse har god kapasitet. Avløp: 1 stk renseanlegg som er dimensjonert for 1000pe (god kapasitet).

I Nedre Eggedal er vannverket knyttet til 3 brønner i løsmasser og tilhørende høydebasseng på ca. 300 kkm (god kapasitet). Avløp: 1 renseanlegg som er dimensjonert for 600 pe. (god kapasitet).

Vannverket i Eggedal består av pumpebrønn i løsmasser som er knyttet til høydebasseng på ca. 300 kkm. For å opprettholde et mest mulig stabilt trykk, er det her installert 2 stk trykkøkingsstasjoner ute på nettet. Avløp: 1 stk renseanlegg som er dimensjonert for 2 800 pe. Dette anlegget tar imot kloakk fra Tempelseterområdet. De siste årene har TVA knyttet til seg ca. 60 – 70 nye abonnenter årlig. Vi har allerede nå utfordringer med å takle variasjonene med høysesonger i fjellet, eksempelvis påske- og nyttårshelger.

Sigdal kommune drifter totalt ca. 15 km med hovedledningsnett for drikkevann. For avløp utgjør hovedledningsnett totalt ca. 12 km. I tillegg til forannevnte 4 renseanlegg, drifter kommunen også totalt 7 stk kloakkpumpestasjoner. I fjellområdene er det igangsatt et arbeid for felles avløpsløsning med Krødsherad kommune på strekningen Djupsjøen – Soleseter. Løsningen planlegges å være ferdig 1. kvartal i 2021.

Slam som blir hentet inn fra septiktanker i bygda og i fjellheimen, blir levert ved henholdsvis slamlaguneanlegg i Båsheim og Grasvikmoen.

Utfordringer

- Å håndtere store årstidsvariasjoner i fjellet hva gjelder avløpskapasitet
- Å tilrettelegge for nye utbyggingsområder med VA-infrastruktur som ikke ligger i tilknytting til det offentlige vann- og avløpsnett

Planbehov

Ny plan:

- Overordnet VA plan for hele kommunen

3.11 Samfunnssikkerhet og beredskap

Staten har gjennom lovgivning tydeliggjort kommunenes ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunene skal kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan skje og utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse. Beredskapsarbeidet skal integreres i planleggingen av areal og i planleggingen av kommunens øvrige virksomhet.

Sigdal kommune har gjennomført en overordna ROS-analyse og utarbeidet helhetlig beredskapsplan for hele kommunen. Disse planene er politisk forankret i KS datert 24.09.20. Det foregår en løpende rullering av ROS-analysen og plan for beredskapsarbeidet. Neste rullering er i 2024.

Kommunen benytter krisestøtteverktøyet DSB-CIM. Ansatte har deltatt på kursing i CIM og alle kommunes beredskapsplaner bør implementeres i denne felles plattformen.

Framskrivninger av forventede klimaendringer og klimautfordringer for Viken fylke viser et særlig behov for tilpasninger til kraftig nedbør og økte problemer med overvann. Det forventes endringer i flomforhold og flomstørrelser; jordskred og flomskred, samt stigning i havnivå og stormflo.

Det er store variasjoner i Viken fylke; fra kystnære strøk til innland og høyfjell. Gjennomsnittlig årstemperatur forventes å øke med ca. 4.0 grader og årsnedbøren på ca. 15 %. Den gjennomsnittlige årlige vannføringen er forventet å øke noe – pga. økt nedbør og økt temperatur. Samlet gir dette et utfordringsbilde som kommunen må ta stilling til i framtida.

I Sigdal vil det først og fremst være områdene i Eggedal sentrum og på fjellet, som vil være mest utsatt. Ved videre utviklingen av Eggedal sentrum må avbøtende tiltak iverksettes. Det samme gjelder for utbygging i fjellområdene. Vannmiljøer må opprettholdes og naturlige vannveier må ikke hindres. Det vises til ROS-analyser som er utarbeidet for disse områdene i forbindelse med kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum.

Utfordringer

- Å ha tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre øvelser for å kvalitetssikre tiltaksplanene og tilpasse disse til lokale forhold
- Å ha tilstrekkelig kapasitet til å jobbe kontinuerlig med beredskapsplaner
- **Tilpasse framtidig arealbruk med tanke på skred-, flom og overvannsutfordringer**

Planbehov

Rullering av:

- ROS for hele kommunen
- Handlingsplan HMS
- Beredskapsplan, inkl. helseberedskapsplan
- Energi- og klimaplan
- Smittevernplan inkl. tuberkulose
- Pandemiplan
- Plan for psykososialt kriseteam
- Flom- og rasplan

Ferdigstilling av:

- Plan for atomberedskap

3.12 Kommuneorganisasjonen

Økonomi og samfunnsutvikling

Sigdal kommune har en økonomisk situasjon med et driftsbudsjett for 2021 på ca. 267 mill. kroner og en beregnet lånegjeld pr. 31.08.19 på ca. 218 mill. kroner.

Kommunen står ovenfor store utfordringer knyttet til en forventet befolkningsnedgang og stadig færre unge og flere over 67 år. Det vil krev nytenkning innenfor oppvekstsektoren og innen helse og omsorg. Det vil måtte få konsekvenser for skoleorganisering og barnehageplasser og føre til reduserte arbeidsplasser innenfor lærer- og undervisningsfaget. Helse- og omsorgssektoren må forvente økt tjenestebehov.

Alderssammensetningen og befolkningsveksten er avgjørende for kommunens utgifts- og tjenestebehov. Basert på rammeforutsetninger for økonomiplanperioden 2020 – 2025, er det behov for å redusere driftsnivået med ca. 14,2 mill. kroner for å kunne sikre en sunn og bærekraftig økonomi. Dette innebærer at omstillings- og innsparingstiltakene skal sørge for at netto driftsbalanse er på min. 1,75 % av driftsinntekter seinest i 2025, og at budsjettert netto driftsresultat skal være positivt også for de tre første årene i den kommende økonomiplanen. For å nå dette målet må innsparingene være på ytterligere min. 5,6 mill. kroner. Det er først og fremst innen sektor for skole og oppvekst at dagens kapasitet er for høy i forhold til behovet.

Dersom scenariene ikke skal slå til, må kommunen jobbe bevisst med strategiske grep for å trekke til seg flere innbyggere og få unge tilbake etter endt utdanning. Det vil være behov for et bredt boligtilbud, god infrastruktur og attraktive arbeidsplasser for å lykkes i denne satsningen. Da trengs det lokale krefter, både administrativt, politisk og i samfunnet for øvrig.

Det må vurderes hvorvidt den politiske organiseringen er tilpasset et Sigdal i forandring – og hvordan en organisering kan drives mest rasjonelt i forhold til de lovpålagte oppgaver kommunen til enhver tid står ovenfor.

Det må også vurderes hvordan en liten kommune som Sigdal skal kunne være bærekraftig over tid. Dette med tanke på at kommunen skal gi tjenester med god kvalitet innen forsvarlige økonomiske rammer innen alle sektorer.

Det planlegges en rullering av kommuneplanens samfunnsdel i 2021/2022. Nåværende plan er for perioden 2015-2030. Samfunnsdelen vil ta utgangspunkt i FN's bærekraftsmål og definere konkrete tiltak for videre utvikling av Sigdalsamfunnet. Som en del av samfunnsdelen vil man også se på kommunens økonomiske og faglige bærekraft innen de sektorene som man kan forvente vil stå overfor store utfordringer i framtida.

Planbehov

Rullering av:

- Kommuneplanens samfunnsdel, inkl. Plan for en bærekraftig drift av Sigdal kommune
- Handlingsprogram og økonomiplan
- Kompetanse utviklingsplan (med tilhørende sektorvise planer)

Arbeidsledighet og likestilling

De siste årene har arbeidsløsheten vært lav i Norge og særlig lav i Sigdal. Tall fra august 2020 viser at 39 var registrert som helt arbeidsledige i Sigdal. Det utgjør 2,1 % av arbeidsstyrken, mens landsgjennomsnittet var på 4,3 %. Det relativt høye tallet må sees i lys av pandemien Covid-19. Utviklingen fra 2014 er vist i tabellen under.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Menn	1,1	1,5	1,3	0,8	0,7	1,4
Kvinner	1,9	0,9	1,5	1,1	1,0	1,2

Tabell 3: Andel av arbeidsstyrken uten arbeid i Sigdal fordelt på kjønn 2014-2019. (Kilde: SSB. Registrert ved slutten av året)

I følge likestillingsloven § 1a, 3. ledd og kommunelovens § 48-5, plikter kommunene å redegjøre for likestilling i kommunen. Tradisjonelt er arbeidsmarkedet i kommunal virksomhet kjønnsdelt. Dette gjelder også for Sigdal kommune, med flest kvinner innen sektorene helse- og sosial og oppvekst- og skole og flest menn innen teknisk. Helse- og sosial er den største arbeidsplassen i kommunen. Kommunen har fortsatt noen menn ansatt i skolene, men antall mannlige lærere har hatt en tilbakegang over flere år. Rådmannens ledergruppe har en overvekt av kvinner.

Tabellen under viser kvinneandelen i kommunen fordelt på utdanningsnivå (oppdaterte tall fra sept. 2020).

Kvinneandel	2016	2017	2018	2020
-------------	------	------	------	------

Rådmannens ledergruppe	57,4 %	71,4 %	71,4 %	77,8 %
Virksomhetsledere	66,0 %	75,0 %	70,0 %	100 %
Assisterende ledere			83,33 %	73,3 %
Høyskole m/tilleggsutd.	100,0 %	100 %	100 %	80 %
Høyskole	88,7 %	89,0 %	91,7 %	97,5 %
Fagarbeider/hjelpepleier	87,7 %	83,6%	83,64 %	84,3 %
Ufaglærte	96,5 %	95,5 %	94,23%	96,4 %
Pedagogisk personale	91,5 %	82,7 %	91,11	91,7 %

Tabell 4: Kvinneandelen av antall ansatte i kommunen 2016-2020 fordelt på utdanning (Kilde: Sigdal kommune)

Lederlønningene i kommunen er konkurransedyktige. Ved ansettelse av nye ledere har lønnsnivået blitt hevet, dette gjelder ved ansettelse av både mannlige og kvinnelige ledere. Opprettelsen av skjevheter i lønn er gjennomført over flere år, men beregning av gjennomsnittlig årslønn etter 100 % stilling fordelt på kjønn, viser fortsatt at menn har en gjennomsnittlig høyere lønn enn kvinner (Årsmelding 2018).

IKT

Det har vært en god utvikling i tilbudt internetthastighet til innbyggerne i Sigdal de siste årene, og deler av fjellområdene har god dekning med 4G teknologi. Sigdal har inngått kontrakt med Midtkraft om utbygging av bredbånd til flere områder i Sigdal. De vedtatte utbyggingsprosjektene vil føre til at ca. 60% av husstandene kan få tilbud om høyhastighets bredbånd. Målet er at alle husstander og virksomheter i Sigdal skal få tilbud om bredbånd, og kommunen vil derfor følge opp med søknader om statlige midler slik at utbyggingstakten kan opprettholdes.

Kommunen vedtok sommeren 2017 en digitaliseringsstrategi for 2017-2020. Strategien danner et sett med felles mål som beskriver hvordan digitaliseringsarbeidet skal videreføres. Strategien sier hva kommunen skal oppnå, og skisserer noen av utfordringene kommunen står overfor.

Sigdal kommunes digitaliseringsstrategi har følgende visjon:

Gode og tilgjengelige digitale tjenester styrker dialogen med innbyggere og næringsliv og gir et godt lokalsamfunn.

Sigdal kommunes digitaliseringsstrategi er blitt fulgt opp med handlingsprogram i de respektive etater. Sigdal kommunes digitale løsninger driftes nå av Kongsbergregionen IKT (K-IKT). Fra 2020 er Sigdal fullverdig medlem av Kongsbergregionen og vil gradvis innføre de samme digitale løsningene som benyttes i regionen. Alle nye digitale løsninger skal koordineres av Kongsbergregionen sitt samordningsorgan (SuksIT). SuksIT har også ansvar for å utarbeide digitaliseringsstrategi for regionen.

Planbehov

Rullering av:

- Digitaliseringsstrategi for Kongsbergregionen

Gode og effektive planprosesser - arealplan

Sigdal kommune er organisert med Teknisk sektor som igjen er delt inn i avdelingene forvaltning, landbruk og drift. Forvaltningsavdeling har som oppgave å behandle saker etter plan- og bygningsloven, matrikkelloven og utslipp etter forurensingsloven. Avdelingen har også ansvar for GIS (Geografisk Informasjonssystem). Større planoppgaver settes bort til eksterne konsulenter eller de organiseres som prosjekter.

Kommuneplanens arealdel 2015-2030 ble vedtatt våren 2018. Områdene Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum ble vedtatt tatt ut som egen delplan. Delplanen er i prosess, men forventes vedtatt høsten våren 2021.

Parallelt med kommunedelplanen har Sigdal vært en del av planprosessen til Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell. Det har vært et utfordrende og ressurskrevende arbeid for kommunen med to parallelle planprosesser. Regional plan ble vedtatt i Fylkestinget for Viken fylkeskommune høsten 2020. Avvik mellom vedtak i Fylkestinget og Sigdal kommune mht. arealforvaltningen i områdene ved Djupsjøen/Djupsjølia førte til at saken ble meldt inn til departementet for endelig avgjørelse. Avgjørelsen forventes å foreligge i løpet av 2021.

Som en oppfølging av intensjonene i regional plan skal det utarbeides et handlingsprogram for 2021-2024. Her inngår bl.a. vurdering av behovet for rullering av regional plan og en felles sti- og løypeplan for regionen. Sigdal vil være en del av dette arbeidet.

Kommunen har de senere årene jobbet med å digitalisere og ajourføre gamle planer, samt å oppdatere plandatabasen. Dette arbeidet er kommet langt på vei og kommunen er i fred med å innhente noe av etterslepet fra forrige planperiode. Kommunen sikrer tilgang til digitale plandata gjennom bruk av digitale planregistre (NORKART).

Planbehov

Rullering av:

- Planstrategi 2021-2024
- Kommuneplanens arealdel 2015-2030, med fokus på boligarealer

Ferdigstilling av:

- Kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum

4. Vurdering av planbehovet i valgperioden

I flere av kommunens sektorer er det behov for å revidere noen av de gjeldene planene og avslutte påbegynte oppgaver. Det er også behov for å utarbeide nye planer. Under listes prioriterte planer for inneværende valgperiode.

	Planer	Ansvarlig	Status (jf. pl.strategi 2016-2019)	2021	2022	2023	2024	Kommentarer
1	Handlingsprogram og økonomiplan	Fellestj.	2020	X	X	X	X	Årlig.
2	Digitaliseringsstrategi for Kongsbergregionen	Fellestj.	2017	X	X	X	X	Med handlingsplaner. Gjeldende plan gjelder for 2017-2020
3	Smart-kommune	Fellestj.	2017					Plan for 2017-2020. Erstattes av digitaliseringsstrategi/handlingsplan for SUKSIT
4	ROS for hele kommunen	Fellestj.	2020				X	Gjeldende plan vedtatt 24.09.2020.
5	Beredskapsplan, inkl. helseberedskapsplan	Fellestj.	2020	X	X	X	X	Årlig rullering
6	Pandemiplan	Fellestj.	2020	X	X	X	X	Årlig rullering
7	Smittevernplan inkl. tuberkulose	Fellestj.	2020	X	X	X	X	Årlig rullering
8	Handlingsplan HMS	Fellestj.	2019	X	X	X	X	Årlig rullering
9	Kompetanse utviklingsplan	Fellestj.	2020	X	X	X	X	Årlig rullering. Med tilhørende sektorvise planer
10	Plan for atomberedskap	Fellestj.		X			X	Påbegynt.
11	Folkehelsestrategi	Fellestj.	2018	X				
12	Plan for et bærekraftig og helhetlig oppvekstmiljø for Sigdal	Fellestj.						En del av kommuneplanens samfunnsdel. En del av «Bærekraftprosjektet»
13	Plan for psykososialt kriseteam	Fellestj.	2018		X		X	Rulleres hvert 2. år. Første gang nov. 2020

14	Planstrategi 2021-2024	Teknisk	2018 og 2020				X	Rulleres minst én gang i hver valgperiode, og seinest innen ett år etter konstituering
15	Kommuneplanens samfunnsdel	Teknisk		X				Rullering av plan fra 2015. Oppstart 2021
16	Plan for en bærekraftig drift av Sigdal kommune	Teknisk		X				Ny. En del av kommuneplanens samfunnsdel
17	Kommunedelplan for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum	Teknisk		X				Påbegynt. Forventes ferdig i 2021. Avhengig av tilbakemelding fra regionale myndigheter og politiske vedtak
18	Kommuneplanens arealdel	Teknisk	2018		X			Rullering av gjeldende plan for 2015-2030 med fokus på boligarealer
19	Sentrumsplan for Eggedal	Teknisk			X			Ny
20	Sti- og løypeplan	Teknisk		X				Påbegynt. Rullering av gjeldende plan
21	Strategisk næringsplan	Teknisk				X		Ny
22	Trafikksikkerhetsplan	Teknisk			X			Rullering av gjeldende plan
23	Overordnet VA plan for hele kommunen	Teknisk		X				Ny
24	Energi- og klimaplan	Teknisk			X			Rullering av gjeldende plan fra 2010
25	Flom- og rasplan	Teknisk					X	
26	Friluftskartlegging	Teknisk	2019					
27	Beitebruksplan	Teknisk	2020					
28	Plan kulturbygg/lokaler	Teknisk						Utgår
29	Plan for mulige verktøy for å bidra til befolkningsvekst	Teknisk						Utgår
30	Ung i Sigdal	Oppvekst og kultur/helse	2020	X	X	X	X	Årlig rullering. Samarbeid mellom oppvekst/kultur og helse
31	Plan for voksenopplæring	Oppvekst og kultur						Rullering av gjeldende plan i Modum kommune
32	Skole/hjem samarbeid	Oppvekst og kultur	2012-2016					Inngår i plan for «Den gode skole i Sigdal»

33	Plan for «Den gode skole i Sigdal...»	Oppvekst og kultur		X				Rullering av gjeldende plan høsten 2021. Sees i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel
34	Plan for kulturskolen	Oppvekst og kultur	2020/21	X	X	X	X	En del av kulturplanen. Årlig rullering
35	Helhetlig plan for uteområder på skolene	Oppvekst og kultur		X				Ny. En del av kommuneplanens samfunnsdel.
36	Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	Oppvekst og kultur		X				Rullering av gjeldende plan for 2004-2014
37	Fremtidens skole							Vedtatt ikke oppstart
38	Frivilligstrategi	Oppvekst og kultur	2020	X	X	X	X	Årlig rullering
39	Barnehageplan	Oppvekst og kultur	2020	X				Rullering av gjeldende plan. Tilpasses ev. ny drift
40	Handlingsplan for flyktningetjenesten	Helse og sosial	2018		X			Rullering av gjeldende plan
41	Ruspolitisk handlingsplan	Helse og sosial						Rullering av gjeldende plan for 2016-2020. Rev. i nov. 2020. Rulleres hvert 4. år. Se samlet plan.
42	Handlingsplan mot vold i nære relasjoner	Helse og sosial	2017					Rullering av gjeldende plan fra 2017. Rev. nov 2020. Rulleres hvert 4. år. Se samlet plan
43	Boligsosial handlingsplan	Helse og sosial	2017	X				Rullering av gjeldende plan for 2016-2025
44	Plan for psykisk helse, rus og vold	Helse og sosial					X	Ny. Erstatte ruspolitisk handlingsplan og handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Ferdigstilles i nov. 2020. Rev. i 2024
45	Demensplan	Helse og sosial						Ikke egen plan, men innlemmet i budsjettet. Delplan til helse- og omsorgsplan. Avventer til etter revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Vil også inngå som en del av «Framsikt».
46	Helse og omsorgsplan	Helse og sosial						Ikke egen plan, men innlemmet i budsjettet. Avventer ev. utarbeiding av egen plan til etter revidering av kommuneplanens

								samfunnsdel. Vil også inngå som en del av «Framsikt».
47	Rehabilitering og habilitering	Helse og sosial						Delplan til helse- og omsorgsplan. Avventer til etter revidering av kommuneplanens samfunnsdel. Vil også inngå som en del av «Framsikt».
48	Strategisk plan for legetjenester	Helse og sosial	2017					Interkommunal plan for seks kommuner – Ringeriksregionen og Midt Buskerud. En adm. plan. Engangsutredning.
49	Plan for velferdsteknologi	Helse og sosial		X	X	X	X	Ikke egen plan, men innlemmet i budsjettet. Rulleres årlig
50	Plan for leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre			X				Ferdigstilles.

Fargekodene viser status ihht. planstrategien 2016-2019

Ferdig	Påbegynt	Ikke påbegynt
--------	----------	---------------